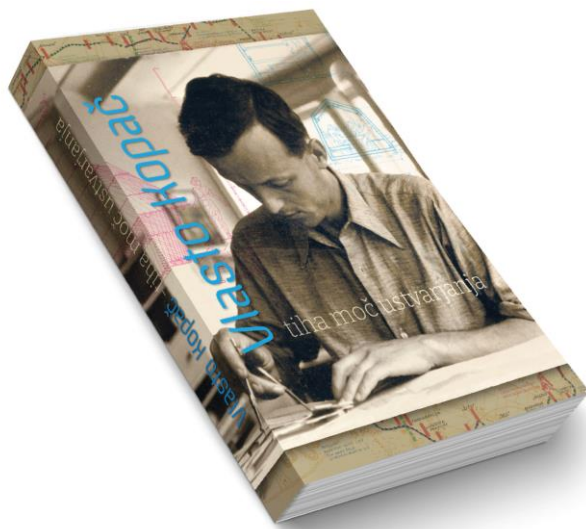

VLASTO KOPAČ – TIHA MOČ USTVARJANJA: IZŠLA JE PRVA CELOVITA KNJIGA O ŽIVLJENJU IN ZAPUŠČINI IZJEMNEGA USTVARJALCA

Ob obeleževanju 20. obletnice smrti arhitekta, konservatorja, risarja, grafika, alpinista in Plečnikovega učenca Vlasta Kopača bodo v sredo, 10. junija 2026, ob 19. uri v Medobčinskem muzeju Kamnik na gradu Zaprice predstavili zbornik *Vlasto Kopač – tiha moč ustvarjanja*, ki prvič celovito osvetljuje življenje in delo tega izjemnega ustvarjalca. Knjiga temelji na doslej neobjavljenem besedilu Kopačeve hčere Mojce Kopač ter združuje prispevke petnajstih avtorjev iz muzejev, raziskovalnih in strokovnih ustanov, ki hranijo in raziskujejo Kopačevo bogato

dediščino. Izid knjige je del skupnega projekta partnerjev, ki v letu 2026 celostno predstavljajo Kopačevo izjemno široko ustvarjalno dediščino.

Vlasto Kopač – tiha moč ustvarjanja je prva knjiga, ki je v celoti posvečena življenju, delu in zapuščini enega najpomembnejših, a pogosto prezrtih slovenskih ustvarjalcev 20. stoletja. Čeprav je leta 2013 v Muzeju novejši in sodobne zgodovine Slovenije izšel katalog njegovih dachauskih risb, je Kopačevo delo tokrat prvič predstavljeno tako široko in večplastno.

Arhitekt, urbanist, konservator, alpinist, grafik, ilustrator, kartograf, publicist, zbiralec dediščine in varuh kulturne krajine je s svojim delom zaznamoval številna področja slovenskega prostora – od Velike planine in planinstva do arhitekture, spomeniškega varstva in ohranjanja kulturne dediščine. Njegov ustvarjalni opus je izjemno raznolik, knjiga pa osvetljuje številne njegove znane in manj znane vloge in dosežke.

Posebna vrednost publikacije je doslej neobjavljeno besedilo **Mojce Kopač** (1946–2023), ki je desetletja skrbela za očetovo dediščino, jo urejala, predajala pristojnim ustanovam in omogočala njeno dostopnost javnosti. Besedilo, nastalo med letoma 2015 in 2016 na podlagi očetovih intervjujev, zapisov, objav in osebnega arhivskega gradiva, predstavlja dragoceno pričevanje o Kopačevi ustvarjalni poti ter njegovih najtežjih življenjskih preizkušnjah – internaciji v koncentracijskem taborišču Dachau in povojni zaporniški izkušnji v času dachauskih procesov.

Z objavo njenega dela se avtorji in uredniki poklanjajo tudi dolgoletnemu prizadevanju Mojce Kopač za ohranjanje in raziskovanje očetove zapuščine. Po njeni smrti je skrb za zapuščino prevzela **Katja Šturm**, katere podpora, odprtost in raziskovalno delo dokumentalistke-raziskovalke na RTV Slovenija so pomembno prispevali k nastanku knjige.

Monografijo dopolnjujejo prispevki petnajstih strokovnjakov, ki osvetlujejo posamezna področja Kopačevega delovanja. Uredniško delo, uvodnik in bibliografijo je napisala in zbrala Janja Železnikar (MMK), Ana Porok (MGML – Plečnikova hiša) predstavlja Kopača kot Plečnikovega študenta, dr. Matjaž Geršič (GIAM ZRC SAZU) Kopačevo zbiranje zemljepisnih imen, Tina Fortič Jakopič (MUZA, prej MNSZS) risbe iz koncentracijskega taborišča Dachau, dr. Primož Gašperič (GIAM ZRC SAZU) pa njegovo kartografsko delo. Katja Šturm prvič objavlja pretresljiva pisma, ki jih je Kopač kot na smrt obsojen zapornik pisal svoji družini.

Med avtorji prispevkov so tudi Ana Katarina Zihelr (GMJ – SPM), ki osvetluje Kopačeve zamisli o planinskem muzeju ter njegovo oblikovalsko delo na področju planinskih znakov, značk in praporov, dr. Martina Malešič (MAO), ki predstavlja Kopačevo vlogo pri nastanku Poti ob žici v Ljubljani, in Sabina Ravnikar (ZVKDS OE Kranj), ki obravnava njegovo pionirsko delo na področju urbanizma, konservatorstva in spomeniškega varstva. Poseben sklop prispevkov je namenjen Veliki planini: dr. Marija Klobčar piše o osebnih stikih in sodelovanju z arhitektom, mag. Zora Torkar (MMK) o pastirski dediščini, ki jo je Kopač raziskoval in ohranjal, Vinko Poličnik (PD Bajtar) o njegovem vplivu na bajtarstvo in graditeljsko izročilo, Saša Roškar (ZVKDS OE Kranj) o njegovem odnosu do kulturne krajine Velike planine, France Malešič pa knjigo sklene z osebnim pogledom na sodelovanje z Vlastom Kopačem in opredeli pomen njegovega dela.

Knjiga je rezultat sodelovanja številnih ustanov, ki danes hranijo različne dele Kopačeve zapuščine. Med njimi so Medobčinski muzej Kamnik, Muzej in galerije mesta Ljubljane – Plečnikova hiša, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Gornjesavski muzej Jesenice – Slovenski planinski muzej, Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije ter več enot ZRC SAZU. Dragoceno gradivo hranijo tudi RTV Slovenija, INDOK center Ministrstva za kulturo in druge ustanove.

Uredniki in avtorji poudarjajo, da knjiga ni poskus dokončne predstavitve Vlasta Kopača. Njegov opus je namreč tako obsežen, da ga ni mogoče zajeti v eni sami publikaciji. Namen knjige je predvsem odpreti nova raziskovalna vprašanja ter spodbuditi nadaljnje strokovne obravnave posameznih področij njegovega dela.

Naslov *Vlasto Kopač – tiha moč ustvarjanja* povzema bistvo človeka, ki ni iskal pozornosti, a je s svojo vztrajnostjo, strokovnostjo in predanostjo trajno zaznamoval slovenski kulturni prostor. Knjiga tako prvič odpira vrata v svet Vlasta Kopača in razkriva del izjemno bogate dediščine ustvarjalca, katerega pomen za slovensko kulturno zgodovino šele zares odkrivamo.

Knjiga je nastala v okviru skupnega projekta v čast in spomin Vlastu Kopaču, ki ga v letu 2026 naslavljamo sodelujoči: *Vlasto Kopač – ustvarjalec prostora, varuh dediščine in spomina*.

Zapisala: Janja Železnikar, MMK

